

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Paardenhouder

////////////////////////////////////
BK-0381-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Paardenhouder

1.2 DEFINITIE

De paardenhouder verzorgt paardachtigen en verzorgt de teelt van voedergewassen volgens de hygiëne-, veiligheids- en milieuvorschriften teneinde een economisch rendabele hippische activiteit of productie te bewerkstelligen

1.3 AFBAKENING

- In dit document wordt met het woord "paarden" verwezen naar paarden en pony's.

1.4 EXTRA INFORMATIE

Paardenhouders, hippisch assistenten en paardenafrichters werken op paardenhouderijen. De paardenhouder verzorgt er de paarden en de hippische infrastructuur. Onder het toezien van een productieverantwoordelijke en met de eventuele hulp van specialisten, houdt hij/zij de paarden tevreden en gezond, de accommodatie netjes, de machines en materialen in goede staat, de weide productief,... Op grotere paardenhouderijen krijgt hij/zij de hulp van een hippisch assistent. Deze persoon helpt bij zeer eenvoudige taken zoals het uitmesten van de stallen, het poetsen van de paarden, het verdelen van voeder... Op paardenhouderijen waar de paarden bereden moeten worden, zal ook een paardenafrichter werkzaam zijn. Hij/zij leidt de paarden op, onderhoudt hun conditie en brengt ze uit op wedstrijden. Africhters die veel paarden moeten rijden/mennen krijgen ook de hulp van een hippisch assistent. Deze toomt de paarden op, verzet hindernissen tijdens de training, groomt de paarden zodat ze mooi voor de dag komen,...

- Hippische activiteiten kunnen zijn: fokkerij, hengstenhouderij, opfok, africhting, handel, uitbaten van renpaarden, manege, pensionstalling
- Met hippische productie wordt bedoeld: het realiseren van een opbrengst door het fokken van

veulens, het opfokken van paarden, het africhten van paarden, het uitbaten van een hengstenhouderij, het uitbaten van een renstal, het huisvesten en verzorgen van paarden, het aanbieden van lessen op eigen en klantenpaarden, het ter beschikking stellen van paarden aan welzijnswerkers (hippotherapie, EAT,...),...

De paardenhouder verzorgt een hippische accommodatie en de paarden, machines, materialen,... die er aanwezig zijn. Hij/zij heeft daarbij een specifiek doel voor ogen: Het (helpen) uitbaten van een professionele, rendabele, paardenhouderij.

Paardenhouderijen focussen zich meestal op een mix van een aantal hippische activiteiten zoals fokkerij, hengstenhouderij, opfok, handel, renpaarden, pensionstalling, manegelessen, aanbieden van paarden voor wandelingen of therapie, ondersteunen van dierenartsen en KI-centra, paardenmelkerij,... De paardenhouder is er de spilfiguur ter plaatse. Hij/zij verzorgt de accommodatie, paarden, machines, materialen, ofwel alleen ofwel onder het toeziend oog van een directe verantwoordelijke ofwel in opdracht van bijvoorbeeld de eigenaar van de accommodatie en/of de paarden.

Paardenhouderijen kunnen sterk variëren in grootte. Het kan gaan om een aanzienlijke infrastructuur uitgebouwd door een productieverantwoordelijke land- en tuinbouw, met binnen- en buitenpistes en meer dan 100 stalplaatsen, met diverse personeelsleden,... In dat geval werkt de paardenhouder onder een manager. Afhankelijk van de activiteitenmix kan een paardenhouderij ook reeds draaien met één enkele paardenhouder, een zeer bescheiden accommodatie en een beperkte hoeveelheid paarden. Vaak starten nieuwe paardenhouderijen met een eenvoudig beheersbaar aantal stalletjes en paarden en breiden ze dat eventueel op termijn gaandeweg uit.

De paardenhouder kan spilfiguur zijn in volgende bedrijfstypes:

- Een fokkerij is een paardenhouderij waar veulens gefokt worden. Dit is een zuivere landbouwactiviteit. Vaak worden er voornamelijk merries en veulens gehouden. Indien men er ook dekhengsten uitbaat, worden fokkerijen ook vaak een hengstenhouderij of stoeterij genoemd. In dat geval beschikken ze vaak over een KI-centrum waar voortplantingstechnieken worden toegepast en eventueel sperma of embryo's verhandeld worden.
- Maneges zijn paardenhouderijen met een openbaar karakter waar bezoekers (rij-)les kunnen volgen op paarden in eigendom van de manege. Je kan er soms ook paarden huren om mee te gaan wandelen of vrij mee in de piste te rijden.
- Pensionstallen zijn paardenhouderijen waar een eigenaar die zelf niet over de nodige accommodatie beschikt zijn of haar paard kan stallen. Pensionstalling is een landbouwverwante activiteit die zeer vaak in één bedrijf gecombineerd met andere bedrijvigheden. Gezien ze werken met vaste maandprijzen wordt het vaak gezien als een zekere bron van inkomsten naast meer onvoorspelbare activiteiten. Er bestaan ook bedrijven die enkel pension aanbieden.
- Een handelsstal richt zich op de zo snel en voordelig mogelijke doorverkoop van paarden. In de periode tussen de aan- en verkoop, die wel enige tijd in beslag kan nemen, verblijft het paard op de handelsstal (paardenhouderij).
- Een africhtingsstal leidt paarden (verder) op om een financiële, sportieve, recreatieve,... meerwaarde te creëren. Deze zuivere landbouwactiviteit wordt uitgevoerd met het oog op een eventuele latere verkoop maar kan bijvoorbeeld ook gebeuren in opdracht van een eindgebruiker die het paard bijvoorbeeld zelf op een bepaald niveau wil berijden maar niet alles kan aanleren.
- Op een renstal staan paarden bestemd voor de galop- of drafspor. Ze worden begeleid door gespecialiseerde trainers en eigenaars en uitgebracht op wedstrijden door jockeys.
- Op een paardenmelkerij worden paarden, net als koeien, gehouden met het oog op de productie van melk. Dit is een zuivere landbouwactiviteit. Vaak komt het voor als een vorm van verbreding op landbouwbedrijven. Op enkele uitzonderingen na, biedt de productie van paardenmelk onvoldoende inkomen om een bedrijf leefbaar te houden. Paardenmelk wordt zuiver verkocht als vetarm

alternatief voor gewone melk, maar wordt ook verwerkt in de vorm van likeuren of cosmetische producten.

- Op een koetsierbedrijf worden paarden gehouden met het oog op het aanbieden van toeristische menritten.

- ...

Mogelijks is de paardenhouder ook betrokken bij de specifiekere activiteiten, zoals het fokken van veulens, het melken, de africhting, de manegelessen, het verzorgen van koetsritjes... In dit geval, combineert hij/zij het profiel van paardenhouder vaak met een ander (bv. paardenafrichter, productiemedewerker melkveehouderij, initiator, koetsier,...).

Soms kan een paardenhouder ook ingeschakeld worden door een bedrijf dat in essentie buiten de strikte hippische sector valt. Zo kan bijvoorbeeld een dierenkliniek iemand inschakelen om een stalling voor opgenomen paarden in goede banen te leiden of de politie te paard een paardenhouder aanwerven om hun paardenhouderij te overzien.

1.5 SECTOREN

- Horeca, sport & ontspanning (PC223 Sport)
- Land- en tuinbouw, bosbouw en zeevisserij (PC144 Landbouw)

1.6 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

PaardenPunt Vlaanderen

Mede-indieners

Landelijke Rijverenigingen

BWP

Denkcel Paardrijden - VTS

Belgische Federatie voor de Paardenwedrennen

NAVEMA - Beroepsvereniging van Hippische Ondernemers vzw

Stoeterij de Breemeersen

1.7 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Ander BKD: BKD-0240 - Productiemedewerker vleesveehouderij, 12 mei 2017

- Competent-fiche (SERV): A140701 Vee- en paardenhouder (m/v), 16 juni 2014
- Competent-fiche (SERV): A141001 Schapen of geiten fokken, 30 juni 2014
- Competent-fiche (SERV): A141601 Akkerbouw, 25 juni 2015
- Competent-fiche (SERV): A141101 Varkens kweken, 30 juni 2014

Relatie tot het referentiekader

Het uitgangspunt voor het opstellen van het beroepskwalificatiedossier was het beroepskwalificatiedossier 'productiemedewerker vleesveehouderij'. Volgende activiteiten uit het dossier werden aangepast volgens de noden van de sector:

- Werkt in teamverband
- Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en veiligheid
- Bouwt de eigen deskundigheid op
- Volgt de eigen werkadministratie op
- Bewaakt de bedrijfshygiëne
- Gebruikt machines en materiaal op een duurzame en correcte manier
- Voert preventief en correctief basisonderhoud uit
- Voert werkzaamheden in het kader van duurzame ruwvoederwinning uit
- Houdt toezicht op de dieren en verzorgt ze
- Assisteert bij de huisvesting
- Volgt de voorraad op
- Registreert opvolggegevens

Bijkomend werden nog activiteiten uit de competent-fiches (SERV) geraadpleegd om een juiste focus van activiteiten te vinden. De formuleringen werden aangepast volgens de noden van de sector.

- A140701 Id 18027: Preventief of correctief basisonderhoud van machines of uitrustingen uitvoeren
- A140701 Id 17635: De voorraad opvolgen
- A140701 id 48113: Bepaalt korte en lange termijndoelstellingen en stelt hiervoor een trainingsschema op
- A140701 id 40458: Beweging geven aan paarden (rijden, longeren, ...)
- A140701 Id 24140: Basisverzorging of esthetische verzorging uitvoeren van het exterieur van paarden, stieren, ... (reiniging van de hoeven, vlechten, scheren, ...)
- A140701 id 5740 : Dieren preventief of curatief verzorgen
- A140701 Id 17983: Dieren bijstaan bij het werpen
- A140701 id 5795 : Juiste hoeveelheden voeder verdelen (emmer, zuigfles, drinkbak, zoogmachines, ...)
- A140701 Id17338: Dieren over de stallen of in openlucht verdelen
- A140701 id 40458: Tekst Beweging geven aan paarden (rijden, longeren, ...)
- A140701 id 40459: Laat het paard de basisgangen uitvoeren en luisteren naar basiscommando's
- A140701 id 19478: De africhting van jonge paarden bepalen en uitvoeren
- A141001 Id 17761: Toezicht houden op de gezondheidstoestand van de kudde en corrigerende maatregelen nemen (behandelen tegen parasieten, afzonderen, ...)
- A141001 id 18799: Een kudde schapen of geiten naar een weiland overbrengen of leiden
- A141101 Id 10019: Vaststellen of een dier gezond of drachtig
- A141601 Id 6192: Basisonderhoud van het materieel uitvoeren

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
Algemeen				
1. Werkt in teamverband				
<ul style="list-style-type: none"> • Communiqueert en werkt efficiënt samen met collega's en externen (bv. hoefsmid, dierenarts) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van vakterminologie
<ul style="list-style-type: none"> • Past zich flexibel aan 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteert desgevallend aan de opdrachtgever of de eigenaar van de paarden of accommodatie 	✓			
2. Bouwt de eigen deskundigheid op				
<ul style="list-style-type: none"> • Informeert zich over nieuwe technieken en kennis in de paardensector 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van sectorspecifieke informatie- en opleidingskanalen • Basiskennis van kantoorsoftware
<ul style="list-style-type: none"> • Voert nieuwe technieken uit in de dagelijkse werksituatie 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt eenvoudige kantoorsoftware 	✓			
3. Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn				
<ul style="list-style-type: none"> • Voert hef- / tiltechnieken en andere ergonomische technieken uit 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ergonomische technieken, hef- en tiltechnieken • Basiskennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften • Kennis van EHBO • Kennis van noodnummers • Kennis van de psychologie van paarden
<ul style="list-style-type: none"> • Voert EHBO-technieken uit 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Contacteert hulpdiensten indien nodig 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Past bedrijfsrichtlijnen en -procedures (onderhoudsrichtlijnen en – planning, huisreglement ...) toe 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Contacteert indien nodig deskundigen (verzekeringmakelaar, boekhouder, dierenarts ...), desgevallend in samenspraak met de eigenaar of opdrachtgever 	✓			
Bedrijfshygiëne				
4. Ziet toe op de bedrijfshygiëne				
<ul style="list-style-type: none"> • Voert maatregelen uit om ziekte-insleep (via bezoekers, erfbetreders, paarden van buitenaf,...) te voorkomen 			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ziektes bij paarden • Basiskennis van ongediertebestrijding • Basiskennis van milieureglementering • Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan van dierlijk afval
<ul style="list-style-type: none"> • Voert maatregelen uit om ziekteoverdracht binnen het bedrijf te voorkomen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Bestrijdt ongedierte (knaagdieren, vliegen, kevers,...) 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Reinigt en desinfecteert materiaal en infrastructuur 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past hygiënevoorschriften en -richtlijnen toe betreffende werk- en beschermkledij 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Sorteert afval en slaat restafval, dierlijk afval en risicoafval op volgens de richtlijnen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Past regelgeving inzake milieu toe 	✓			
Materiaal en machines				
5. Gebruikt machines en materiaal op een duurzame en correcte manier				
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest de juiste machines en materiaal in functie van de opdracht 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van de werking en het gebruik van machines en materiaal • Kennis van hippisch materiaal
<ul style="list-style-type: none"> • Hanteert machines en materiaal volgens de richtlijnen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Reinigt de machines en het materiaal vooraleer op te bergen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Vervangt wanneer nodig machines en materiaal 		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
6. Controleert dagelijks de machines en het materiaal en voert preventief of correctief basisonderhoud uit				
<ul style="list-style-type: none"> Controleert machines, bedrijfsvoertuigen en materiaal voor ingebruikname 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van onderhoud van materiaal en machines Kennis van onderhoud van hippisch materiaal
<ul style="list-style-type: none"> Identificeert afwijkingen, storingsen, slijtage, defecten (wielen, banden, luchtdruk, vloeistofpeilen, veiligheidsvoorzieningen, signalisatie conform de verkeerswetgeving 'signalisatie van landbouwvoertuigen') en de nood aan basisonderhoud aan machines, bedrijfsvoertuigen en materiaal 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Kiest de juiste onderhoudstechniek en het juiste onderhoudsmateriaal 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Hanteert onderhoudsmateriaal 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Voert kleine onderhouds- en herstellingswerkzaamheden uit aan machines en materiaal (reinigen, smeren, onderdelen vervangen, vloeistoffen aanvullen,) 		✓		
Weide en ruwvoeder				
7. Onderhoudt de weide duurzaam				
<ul style="list-style-type: none"> Voorziet in het maaien, de bemesting, onkruidbeheersing en het onderhoud van de gronden rekening houdend met bodemonderzoek en bemestingsnormen 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis milieuregelgeving- Basiskennis voor duurzaam weidebeheer Basiskennis van giftige planten
8. Doet aan ruwvoederwinning				
<ul style="list-style-type: none"> Voorziet in het planten van ruwvoer 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van voedergewassen Basiskennis van oogsten van ruwvoeder Kennis van stockeren van ruwvoeder
<ul style="list-style-type: none"> Voorziet in het binnenhalen van de oogst 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Voorziet het stockeren van het ruwvoeder 	✓			
Paarden en voorraadbeheer				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
9. Legt een voorraad van verbruiksgoederen aan en houdt deze op peil				
• Controleert de kwaliteit en de omvang van de voorraad	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van kantoorsoftware • Kennis van verbruiksgoederen voor paarden
• Bestelt de juiste hoeveelheden verbruiksgoederen	✓			
• Volgt bestellingen van de voorraad op	✓			
• Controleert de levering van de voorraad	✓			
• Voorziet stockeerruimte voor de verbruiksgoederen	✓			
10. Kiest paarden, materiaal en accommodatie in functie van de specifieke activiteiten en doelstellingen				
• Beoordeelt en selecteert paarden op basis van exterieur, bloedlijn, techniek, gezondheid, veterinaire keuring, karakter en prestaties	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van de verschillende rassen • Basiskennis van fokkerij • Basiskennis van regelgeving van aan- en verkoop van paarden • Basiskennis van verkooptechnieken • Basiskennis van hippische activiteiten en producties • Kennis van hippisch materiaal • Kennis van exterieurleer, techniek en beweging van paarden
• Beoordeelt en selecteert materiaal en accommodatie in functie van de activiteiten en doelstellingen	✓			
Registratie van gegevens van paarden				
11. Voert de hippische administratie uit conform de wetgeving				
• Klasseert een kopie van het paspoort in een classificatiesysteem	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van kantoorsoftware • Basiskennis van regelgeving voedselveiligheid, identificatie en registratie van paarden • Basiskennis van administratie rond vaccinatie en medicatie • Basiskennis van geneesmiddelen voor paarden
• Regelt de administratie inzake identificatie en registratie	✓			
• Neemt initiatief om verplicht te registreren medicatie door de dierenarts te laten noteren in het originele paspoort	✓			
• Registreert gegevens van het paard (bv.	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
geboortedatum, afstamming, voederrantsoen, afwijkingen in gedrag en gezondheid, geneesmiddelengebruik, medische zorgen, vaccinatie, ontworming, bevruchtingsdatum, prestaties, werkregime,...				
Dagelijkse paardenverzorging				
12. Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met paarden				
<ul style="list-style-type: none"> Handelt in functie van de natuurlijke gedragingen en instincten van paarden 			✓	<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis regelgeving dierenwelzijn Kennis van paardenwelzijn Kennis van de psychologie van paarden Grondige kennis van de verzorging en behoeften van paarden
<ul style="list-style-type: none"> Werkt op een consistente manier met paarden 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Vermijdt risico's die gepaard gaan met de omgang met paarden 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Streeft dierenwelzijn na 	✓			
13. Verzorgt paarden				
<ul style="list-style-type: none"> Voert de dagelijkse basisverzorging uit (bv. voeren, verplaatsen, hoeven uitkrabben, stal uitmesten...) 			✓	<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van hoefverzorging Kennis van toilettage van paarden Kennis van de psychologie van paarden Grondige kennis van de verzorging en behoeften van paarden
<ul style="list-style-type: none"> Toiletteert de paarden 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Benadert, verplaatst en behandelt paarden op een rustige en veilige manier 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Hanteert aangepast materiaal voor de verzorging van paarden (bv. scheerapparaat, verzorgingsproducten, hoevenkrabber,...) 			✓	
14. Voert preventieve en curatieve maatregelen uit met het oog op de algemene gezondheid van de paarden en stelt eventuele bijkomende maatregelen voor aan de leidinggevende of eigenaar				
<ul style="list-style-type: none"> Merkt veranderingen in de gezondheidstoestand van de paarden op (algemene conditie, ziektebeelden, eetgedrag, prestaties,...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van ziektes bij paarden Basiskennis van de anatomie van paarden Basiskennis van fysiologie van paarden

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt maatregelen betreffende de algemene verzorging van de paarden voor aan de leidinggevende of eigenaar, rekening houdend met diverse factoren die een impact hebben op de paarden (voeding, omgeving, training, ...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van specifieke kenmerken van parasieten bij paarden • Basiskennis eerste zorg bij trauma's • Kennis van de psychologie van paarden • Grondige kennis van de verzorging en behoeften van paarden
<ul style="list-style-type: none"> • Contacteert bevoegde deskundigen voor het vaccineren, ontwormen, tandverzorging, hoefverzorging, ziekten,(dierenarts, hoefsmid, ...) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Voert eenvoudige curatieve behandelingen uit (bv. hoefijzer aftrekken, hoeven vijlen, kleine wonden of aandoeningen behandelen, EHBO,...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Assisteert deskundigen bij specialistische verzorging 			✓	
15. Begeleidt het fokken van veulens				
<ul style="list-style-type: none"> • Detecteert de bronst en neemt de nodige acties om de merrie te laten bevruchten 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van fokkerij • Basiskennis voortplanting bij paarden • Grondige kennis van de verzorging en behoeften van paarden
<ul style="list-style-type: none"> • Assisteert de dierenarts bij de opvolging van de bevruchting en de dracht 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Staat de merrie bij tijdens het veulenen en dient de eerste zorgen toe aan pasgeboren veulen 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Plant de overgang van melk naar vaste voeding 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Speent het veulen op een diervriendelijke manier 			✓	
16. Bereidt het dagelijkse voederrantsoen van de paarden voor				
<ul style="list-style-type: none"> • Bepaalt het individueel rantsoen van ruwvoer en krachtvoer volgens de behoefte van de paarden (soort, samenstelling, hoeveelheid, arbeid, leeftijd, weidegang ...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van het assortiment voedingsproducten voor paarden • Kennis van voederrantsoenering

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
17. Voedert de paarden				
• Voedert de paarden volgens een voederplanning en individueel voederschema			✓	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van het spijsverteringsstelsel van paarden • Basiskennis van kwalitatieve voedingsproducten voor paarden • Kennis van de psychologie van paarden • Grondige kennis van de verzorging en behoeften van paarden
• Geeft de paarden voldoende en kwaliteitsvol drinkwater			✓	
• Voert een zintuiglijke controle uit op versheid van voeder en water	✓			
Huisvesting en infrastructuur				
18. Voorziet en onderhoudt een veilige en diervriendelijke huisvesting voor de paarden rekening houdend met de nood aan beweging en sociaal contact				
• Richt een veilige en diervriendelijke binnen- en buitenhuisvesting in met essentiële nutsvoorzieningen (afsluitingen, ondergrond, beschutting, deuren en poorten, water- en voedselvoorzieningen...)	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de psychologie van paarden • Grondige kennis van optimaal stalklimaat • Grondige kennis van de verschillende huisvestingsmogelijkheden
• Maakt een verdeling van de paarden over de voorziene huisvesting, rekening houdend met het aantal, de conditie en karakters van de paarden, de weersomstandigheden, omgevingsfactoren, kuddegeest...	✓			
• Regelt de verluchting en verlichting in de stal zodat er een goed stalklimaat heerst	✓			
• Minimaliseert stress bij paarden/de kudde (bijvoorbeeld wanneer nieuwe paarden in de stal komen)		✓		
• Richt een aangepaste huisvesting in voor bijvoorbeeld drachtige merries, hengsten, zieke of gekwetste paarden, jonge paarden,...	✓			
• Voert herstellingen uit aan de binnen- en buitenhuisvesting en alle bijhorende voorzieningen (afsluitingen, ondergrond, beschutting, deuren en poorten,...),			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudt de accommodatie en materialen voor de africhting en verzorging van de paarden (hindernissen, piste, poetsplaatsen...) 			✓	
Africhten en trainen van paarden				
19. Leert de paarden de dagelijkse handelingen aan en oefent dagelijks				
<ul style="list-style-type: none"> Maakt paarden vertrouwd met aanrakingen 			✓	<ul style="list-style-type: none"> Kennis van hippisch materiaal Kennis van de psychologie van paarden
<ul style="list-style-type: none"> Maakt paarden vertrouwd met basishandelingen; hippisch materiaal en het gebruik ervan (bv. halster aandoen, laten leiden, gebonden staan, borstelen optuigen, deken opleggen, ...) 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Oefent en verbetert de dagelijkse handelingen (bv. verplaatsingen, stapmolen, wassen, hoefverzorging, op- en afzadelen, toiletteren...) 			✓	
20. Zorgt ervoor dat de paarden de nodige beweging krijgen met het oog op een optimale mentale en fysieke conditie				
<ul style="list-style-type: none"> Plant voldoende beweging en vrije uitloop voor alle paarden, rekening houdend met de individuele eigenschappen van het paard en de wensen van de betrokkenen (eigenaar, dierenarts, africhter, ...) 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Kennis van de psychologie van paarden Grondige kennis van omgang met paarden (hippologie)
<ul style="list-style-type: none"> Plaatst paarden op de weide, in de piste, in de stapmolen, longeert... 			✓	
Transport van paarden				
21. Plant en ondersteunt het transport van paarden				
<ul style="list-style-type: none"> Maakt de nodige afspraken met de transportfirma 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van regelgeving transport van paarden Kennis van transporteren van paarden (laden, lossen, ...)
<ul style="list-style-type: none"> Bereidt het voertuig voor op een veilig, hygiënisch en diervriendelijk transport 			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
• Bereidt de paarden voor op een diervriendelijk en veilig transport			✓	
• Verzamelt de nodige documenten (bv. gezondheidscertificaat, (kopie van) het paspoort,...)	✓			
• Begeleidt de paarden van of naar het voertuig			✓	
• Verzorgt de paarden tijdens het transport			✓	
• Observeert de paarden tijdens transport	✓			
• Vermijdt stress en kwetsuren tijdens het transport van het paard		✓		
• Leeft de regelgeving inzake 'transport van paarden' en verkeer na	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis van sectorspecifieke informatie- en opleidingskanalen
- Basiskennis van kantoorsoftware
- Basiskennis van ergonomische technieken, hef- en tiltechnieken
- Basiskennis van hygiëne- en veiligheidsvoorschriften
- Basiskennis van ziektes bij paarden
- Basiskennis van ongediertebestrijding
- Basiskennis milieuregelgeving-
- Basiskennis van onderhoud van materiaal en machines
- Basiskennis van voedergewassen
- Basiskennis van oogsten van ruwvoeder
- Basiskennis van de verschillende rassen
- Basiskennis van fokkerij
- Basiskennis van regelgeving van aan- en verkoop van paarden
- Basiskennis van verkooptechnieken
- Basiskennis van hippische activiteiten en producties
- Basiskennis van regelgeving voedselveiligheid, identificatie en registratie van paarden
- Basiskennis van administratie rond vaccinatie en medicatie
- Basiskennis van geneesmiddelen voor paarden

- Basiskennis regelgeving dierenwelzijn
- Basiskennis van hoefverzorging
- Basiskennis van de anatomie van paarden
- Basiskennis van fysiologie van paarden
- Basiskennis van specifieke kenmerken van parasieten bij paarden
- Basiskennis eerste zorg bij trauma's
- Basiskennis voortplanting bij paarden
- Basiskennis van het assortiment voedingsproducten voor paarden
- Basiskennis van het spijsverteringsstelsel van paarden
- Basiskennis van kwalitatieve voedingsproducten voor paarden
- Basiskennis van regelgeving transport van paarden
- Basiskennis van de werking en het gebruik van machines en materiaal
- Basiskennis van milieureglementering
- Basiskennis voor duurzaam weidebeheer
- Basiskennis van giftige planten

- Kennis van vakterminologie
- Kennis van EHBO
- Kennis van noodnummers
- Kennis van richtlijnen voor het sorteren van afval en het opslaan van dierlijk afval
- Kennis van hippisch materiaal
- Kennis van onderhoud van hippisch materiaal
- Kennis van verbruiksgoederen voor paarden
- Kennis van exterieurleer, techniek en beweging van paarden
- Kennis van paardenwelzijn
- Kennis van toilettage van paarden
- Kennis van voederrantsoenering
- Kennis van transporteren van paarden (laden, lossen, ...)
- Kennis van stockeren van ruwvoeder
- Kennis van de psychologie van paarden

- Grondige kennis van de verzorging en behoeften van paarden
- Grondige kennis van optimaal stalklimaat
- Grondige kennis van de verschillende huisvestingsmogelijkheden
- Grondige kennis van omgang met paarden (hippologie)

Cognitieve vaardigheden

- Communiceert en werkt efficiënt samen met collega's en externen (bv. hoefsmid, dierenarts)
- Rapporteert desgevallend aan de opdrachtgever of de eigenaar van de paarden of accommodatie
- Informeert zich over nieuwe technieken en kennis in de paardensector
- Gebruikt eenvoudige kantoorsoftware
- Contacteert hulpdiensten indien nodig
- Past bedrijfsrichtlijnen en -procedures (onderhoudsrichtlijnen en – planning, huisreglement ...) toe
- Contacteert indien nodig deskundigen (verzekeringsmakelaar, boekhouder, dierenarts ...), desgevallend in samenspraak met de eigenaar of opdrachtgever

- Past hygiënevoorschriften en -richtlijnen toe betreffende werk- en beschermkledij
- Past regelgeving inzake milieu toe
- Kiest de juiste machines en materiaal in functie van de opdracht
- Controleert machines, bedrijfsvoertuigen en materiaal voor ingebruikname
- Identificeert afwijkingen, storingen, slijtage, defecten (wielen, banden, luchtdruk, vloeistofpeilen, veiligheidsvoorzieningen, signalisatie conform de verkeerswetgeving 'signalisatie van landbouwvoertuigen') en de nood aan basisonderhoud aan machines, bedrijfsvoertuigen en materiaal
- Kiest de juiste onderhoudstechniek en het juiste onderhoudsmateriaal
- Voorziet in het maaien, de bemesting, onkruidbeheersing en het onderhoud van de gronden rekening houdend met bodemonderzoek en bemestingsnormen
- Voorziet in het planten van ruwvoer
- Voorziet in het binnenhalen van de oogst
- Voorziet het stockeren van het ruwvoeder
- Controleert de kwaliteit en de omvang van de voorraad
- Bestelt de juiste hoeveelheden verbruiksgoederen
- Volgt bestellingen van de voorraad op
- Controleert de levering van de voorraad
- Voorziet stockerruimte voor de verbruiksgoederen
- Beoordeelt en selecteert paarden op basis van exterieur, bloedlijn, techniek, gezondheid, veterinaire keuring, karakter en prestaties
- Beoordeelt en selecteert materiaal en accommodatie in functie van de activiteiten en doelstellingen
- Klasseert een kopie van het paspoort in een classificatiesysteem
- Regelt de administratie inzake identificatie en registratie
- Neemt initiatief om verplicht te registreren medicatie door de dierenarts te laten noteren in het originele paspoort
- Registreert gegevens van het paard (bv. geboortedatum, afstamming, voederrantsoen, afwijkingen in gedrag en gezondheid, geneesmiddelengebruik, medische zorgen, vaccinatie, ontworming, bevruchtingsdatum, prestaties, werkregime,...)
- Vermijdt risico's die gepaard gaan met de omgang met paarden
- Streeft dierenwelzijn na
- Merkt veranderingen in de gezondheidstoestand van de paarden op (algemene conditie, ziektebeelden, eetgedrag, prestaties,...)
- Contacteert bevoegde deskundigen voor het vaccineren, ontwormen, tandverzorging, hoefverzorging, ziekten, ...(dierenarts, hoefsmid, ...)
- Detecteert de bronst en neemt de nodige acties om de merrie te laten bevruchten
- Plant de overgang van melk naar vaste voeding
- Bepaalt het individueel rantsoen van ruwvoer en krachtvoer volgens de behoefte van de paarden (soort, samenstelling, hoeveelheid, arbeid, leeftijd, weidegang ...)
- Voert een zintuiglijke controle uit op versheid van voeder en water
- Maakt een verdeling van de paarden over de voorziene huisvesting, rekening houdend met het aantal, de conditie en karakters van de paarden, de weersomstandigheden, omgevingsfactoren, kuddegeest...
- Regelt de verluchting en verlichting in de stal zodat er een goed stalklimaat heerst
- Richt een aangepaste huisvesting in voor bijvoorbeeld drachtige merries, hengsten, zieke of gekwetste paarden, jonge paarden,...
- Plant voldoende beweging en vrije uitloop voor alle paarden, rekening houdend met de individuele eigenschappen van het paard en de wensen van de betrokkenen (eigenaar, dierenarts, africhter, ...)

- Maakt de nodige afspraken met de transportfirma
- Verzamelt de nodige documenten (bv. gezondheidscertificaat, (kopie van) het paspoort,...)
- Observeert de paarden tijdens transport
- Leeft de regelgeving inzake 'transport van paarden' en verkeer na
- Stelt maatregelen betreffende de algemene verzorging van de paarden voor aan de leidinggevende of eigenaar, rekening houdend met diverse factoren die een impact hebben op de paarden (voeding, omgeving, training, ...)
- Richt een veilige en diervriendelijke binnen- en buitenhuisvesting in met essentiële nutsvoorzieningen (afsluitingen, ondergrond, beschutting, deuren en poorten, water- en voedselvoorzieningen...)

Probleemoplossende vaardigheden

- Past zich flexibel aan
- Bestrijdt ongedierte (knaagdieren, vliegen, kevers,...)
- Vervangt wanneer nodig machines en materiaal
- Minimaliseert stress bij paarden/de kudde (bijvoorbeeld wanneer nieuwe paarden in de stal komen)
- Vermijdt stress en kwetsuren tijdens het transport van het paard
- Voert herstellingen uit aan de binnen- en buitenhuisvesting en alle bijhorende voorzieningen (afsluitingen, ondergrond, beschutting, deuren en poorten,...),
- Voert kleine onderhouds- en herstellingswerkzaamheden uit aan machines en materiaal (reinigen, smeren, onderdelen vervangen, vloeistoffen aanvullen,)

Motorische vaardigheden

- Voert nieuwe technieken uit in de dagelijkse werksituatie
- Voert hef- / tiltechnieken en andere ergonomische technieken uit
- Voert EHBO-technieken uit
- Voert maatregelen uit om ziekte-insleep (via bezoekers, erfbetreders, paarden van buitenaf,...) te voorkomen
- Voert maatregelen uit om ziekteoverdracht binnen het bedrijf te voorkomen
- Reinigt en desinfecteert materiaal en infrastructuur
- Sorteert afval en slaat restafval, dierlijk afval en risicoafval op volgens de richtlijnen
- Hanteert machines en materiaal volgens de richtlijnen
- Reinigt de machines en het materiaal vooraleer op te bergen
- Hanteert onderhoudsmateriaal
- Handelt in functie van de natuurlijke gedragingen en instincten van paarden
- Werkt op een consistente manier met paarden
- Voert de dagelijkse basisverzorging uit (bv. voeren, verplaatsen, hoeven uitkrabben, stal uitmesten...)
- Toiletteert de paarden
- Benadert, verplaatst en behandelt paarden op een rustige en veilige manier
- Hanteert aangepast materiaal voor de verzorging van paarden (bv. scheerapparaat, verzorgingsproducten, hoevenkrabber,...)
- Voert eenvoudige curatieve behandelingen uit (bv. hoefijzer aftrekken, hoeven vijlen, kleine wonden of aandoeningen behandelen, EHBO,...)

- Assisteert deskundigen bij specialistische verzorging
- Assisteert de dierenarts bij de opvolging van de bevruchting en de dracht
- Staat de merrie bij tijdens het veulen en dient de eerste zorgen toe aan pasgeboren veulen
- Speent het veulen op een diervriendelijke manier
- Voedert de paarden volgens een voederplanning en individueel voederschema
- Geeft de paarden voldoende en kwaliteitsvol drinkwater
- Onderhoudt de accommodatie en materialen voor de africhting en verzorging van de paarden (hindernissen, piste, poetsplaatsen...)
- Maakt paarden vertrouwd met aanrakingen
- Maakt paarden vertrouwd met basishandelingen; hippisch materiaal en het gebruik ervan (bv. halster aandoen, laten leiden, gebonden staan, borstelen optuigen, deken opleggen, ...)
- Oefent en verbetert de dagelijkse handelingen (bv. verplaatsingen, stapmolen, wassen, hoefverzorging, op- en afzadelen, toiletteren...)
- Plaatst paarden op de weide, in de piste, in de stapmolen, longeert...
- Bereidt het voertuig voor op een veilig, hygiënisch en diervriendelijk transport
- Bereidt de paarden voor op een diervriendelijk en veilig transport
- Begeleidt de paarden van of naar het voertuig
- Verzorgt de paarden tijdens het transport

Omgevingscontext

- De paardenhouder werkt in opdracht van paardeigenaars, uitbaters van hippische bedrijven, eigenaars van accommodaties (zie relevantiedocument). Binnen het takenpakket moet hij/zij prioriteren. De werkzaamheden worden alleen of in teamverband uitgevoerd al dan niet in wisselende omstandigheden en dit overdag, soms 's nachts, tijdens weekends, zon en feestdagen. Dit vereist enige flexibiliteit naar werkuren en dagen.
- Hij/zij werkt met paarden waardoor voorzichtigheid geboden is. De paardenhouder is tewerkgesteld in een voor hem vertrouwde omgeving – de machines, materialen en accommodaties zijn vertrouwd – met typische geuren.
- Hij/zij is gebonden aan regelgeving (dierenwelzijn, voedselveiligheid, transport, milieu, koop, verkeer, ...) en moet onder tijdsdruk kunnen werken.

Handelingscontext

- De paardenhouder houdt bij het uitvoeren en plannen van de werkzaamheden rekening met de omgeving en de paarden. Hij/zij handelt proactief met betrekking tot de veiligheid en het welzijn van zichzelf, derden en paarden en is constant alert voor het gevaar en de risico's die verbonden zijn aan het omgaan en werken met paarden. De paardenhouder kan gepast reageren in kritische situaties (ziekte, ongevallen, defecten, ...) en werkt voortdurend volgens de regelgeving en richtlijnen van dierenwelzijn, transport, koop, verkeer, Omwille van het regelmatig dragen van lasten, het langdurig rechtstaan en lopen moet de paardenhouder aandacht hebben voor ergonomie.
- De taken zijn deels routineus. Voor specifieke taken is samenwerking met derden vereist (dierenarts, eigenaars van paarden...). . Omdat de paardenhouder regelmatig in overleg

- gaat met derden (dierenarts, hippisch assistent, eigenaar van het paard, paardenafrichter, ...) moet hij/zij contactvaardig zijn. Hij/zij voert eenvoudige administratieve taken uit en gebruikt hiervoor eenvoudige (sectorgebonden) software.
- De paardenhouder zorgt ervoor dat hij bij blijft in de ontwikkelingen van de sector. Hij/zij is leergierig en volgt opleidingen
 - De paardenhouder is alert voor de economische uitdagingen die gepaard gaan met het uitbaten van een professioneel hippisch bedrijf.

Autonomie

Is zelfstandig in

- Het verzorgen van de paarden
- Het onderhouden van de hippische accommodatie en infrastructuur
- Het gebruiken en onderhouden van machines, materiaal, huisvesting en infrastructuur
- Het inrichten van de hippische accommodatie
- Het verzamelen van de administratieve gegevens van de paarden en de algemene administratie
- Het plannen van voldoende beweging voor de paarden
- Het plannen van transport voor de paarden
- Het aanleren van de dagelijkse handelingen voor het paard
- Het beheren van de voorraad
- Het selecteren, kopen en verkopen van paarden

Is gebonden aan

- Normen en reglementeringen inzake dierenwelzijn, voedselveiligheid, transport, milieu, koop, verkeer,...
- Instructies en doelstellingen voor het paard
- Instructies van de dierenarts
- De wensen van de eigenaar van het paard

Doet beroep op

- Een dierenarts ingeval van specifieke vragen en zorgen
- Een paardenafrichter voor het opstellen van een bewegings- en oefen/trainingsschema
- Externen voor de grasvoerwinning, de boekhouding

Verantwoordelijkheid

- Werkt in teamverband
- Bouwt de eigen deskundigheid op
- Werkt met oog voor veiligheid, kwaliteit en welzijn
- Ziet toe op de bedrijfshygiëne
- Gebruikt machines en materiaal op een duurzame en correcte manier
- Controleert dagelijks de machines en het materiaal en voert preventief of correctief basisonderhoud uit
- Onderhoudt de weide duurzaam
- Doet aan ruwvoederwinning
- Legt een voorraad van verbruiksgoederen aan en houdt deze op peil

- Kiest paarden, materiaal en accommodatie in functie van de specifieke activiteiten en doelstellingen
- Voert de hippische administratie uit conform de wetgeving
- Werkt op een veilige en diervriendelijke manier met paarden
- Verzorgt paarden
- Voert preventieve en curatieve maatregelen uit met het oog op de algemene gezondheid van de paarden en stelt eventuele bijkomende maatregelen voor aan de leidinggevende of eigenaar
- Begeleidt het fokken van veulens
- Bereidt het dagelijkse voederrantsoen van de paarden voor
- Voedert de paarden
- Voorziet en onderhoudt een veilige en diervriendelijke huisvesting voor de paarden rekening houdend met de nood aan beweging en sociaal contact
- Leert de paarden de dagelijkse handelingen aan en oefent dagelijks
- Zorgt ervoor dat de paarden de nodige beweging krijgen met het oog op een optimale mentale en fysieke conditie
- Plant en ondersteunt het transport van paarden

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen (wettelijke) attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Vacatures

Voor dit beroep zijn geen betrouwbare vacaturegegevens ter beschikking. De invulling van openstaande functies verloopt immers zelden of nooit via VDAB. Bovendien betreffen de VDAB-cijfers vacatures voor vee- en paardenhouders tezamen (zie verder). Een goede, gemotiveerde, hippisch medewerker, africhter of paardenhouder moet niet lang naar werk zoeken. Zij vinden meestal een nieuwe betrekking door hun netwerk aan te spreken. Af en toe reageren ze op zoekertjes op een gespecialiseerde website. Een voorbeeld daarvan is www.equjobs.be. Tijdens de laatste 12 maanden werden er 30 vacatures gepost voor hippisch assistenten en 9 voor africhters. Maar deze cijfers zijn een grote onderschatting van het werkelijk aantal beschikbare jobs. De tewerkstellingsgegevens voor de paardenhouder, paardenafrichter en de hippisch assistent kunnen het best afgeleid worden uit de economische kencijfers en de maatschappelijke relevantie aangeleverd door de sector zelf.

li Spreiding over de betrokken sectoren

Ontvangen vacatures 2016

Beroep/arbeidscircuit /sector	11 Antwerpen	12 Mechelen	13 Turnhout	22 Leuven	24 Vilvoorde	31 Brugge	34 Kortrijk-Roeselare	35 Oostende-Westhoek	41 Aalst-Oudenaarde	44 Gent	Dendermonde	74 Limburg-Oost	75 Limburg-West	Eindtotaal
NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld														
01. Primaire sector			1		1					2	1		1	6
02. Dranken, voeding en tabak			2					1						3
11. Overige industrie									1					1
21. Diensten aan personen	1			1										2
22. Ontspanning, cultuur en sport					1	1								2
24. Onderwijs										0				0
Totaal	1	3	1	2	1	1	1	1	3	1	1	1	1	14
Uitzendopdrachten														0
20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	1						8			2				11
Totaal	1						8			2				11
Totaal	2	3	1	2	1	1	9		1	5	1		1	25

openstaande vacatures	
	1
	1
	1
	3
	3

lii Openstaande vacatures (aantal, evolutie, spreiding)

Openstaande vacatures (aantal, evolutie)(2013-2016)				
Jaartal	2013	2014	2015	2016
NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld	11	3	22	19
Uitzendopdrachten	60	42	19	13
Totaal	71	45	41	32

Openstaande vacatures eind december 2016 (aantal, spreiding)

regio	12 Mechelen	13 Turnhout	22 Leuven	24 Vilvoorde	31 Brugge	34 Kortrijk-Roeselare	35 Oostende-Westhoek	41 Aalst-Oudenaarde	44 Gent	46 Sint-Niklaas-Dendermonde	74 Limburg-Oost	Eindtotaal
NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld		1							1	1		3
Totaal		1							1	1		3

II Evolutie van het aantal ontvangen vacatures

Ontvangen vacatures evolutie 2013 - 2016

Jaartal	2013	2014	2015	2016
NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld	6	10	21	14
Uitzendopdrachten	25	15	13	15
Totaal	31	25	34	29

III Spreiding van het aantal ontvangen vacatures

Spreiding van het aantal ontvangen vacatures per provincie en/of regio (2016)

regio	11 Antwerpen	12 Mechelen	13 Turnhout	22 Leuven	24 Vilvoorde	31 Brugge	34 Kortrijk-Roeselare	35 Oostende-Westhoek	41 Aalst-Oudenaarde	44 Gent	46 Sint-Niklaas-Dendermonde	74 Limburg-Oost	75 Limburg-West	Eindtotaal
NEC zonder Uitzendopdrachten rechtstreeks aan VDAB gemeld	1		3	1	2		1		1	3	1		1	14
Uitzendopdrachten	1						8			2				11
Totaal	2		3	1	2		9		1	5	1		1	25

IV Aantal niet-werkzoekenden

Niet werkende werkzoekenden einde dec 2016

Beroep	11 Antwerpen	12 Mechelen	13 Turnhout	22 Leuven	24 Vilvoorde	31 Brugge	34 Kortrijk	35 Oostende	41 Aalst-Oudenaarde	44 Gent	46 Sint-Niklaas/Dendermonde	74 Limburg Oost	75 Limburg West	Eindtotaal
Totaal	20	12	16	15	10	7	6	10	10	16	9	20	11	162

Vlaamse paardensector: algemene cijfergegevens

In 2016 publiceerde het departement Landbouw en Visserij een studie over de Vlaamse paardensector. Het departement nam enkele belangrijke subsectoren onder de loep en berekende dat de Vlaamse paardenhouderij in 2014 een omzet realiseerde van minstens 800 miljoen euro. Bovendien stelde de sector dat jaar minstens 2.700 voltijdse equivalenten (VTE) te werk.

Een eerdere studie van de Vlaamse overheid (Policy Research | 2008), die weliswaar andere onderzoeksmethoden hanteerde en zich op meer aspecten van de paardenhouderij baseerde, stelde vast dat de sector in 2008 met meer dan 200.000 betrokken personen, 3.550 fulltime arbeidsequivalenten en 1.750 bedrijven een toegevoegde waarde van ongeveer 219 miljoen euro realiseerde voor de Vlaamse economie.

Uit een onderzoek in het kader van een nieuwe EU-resolutie (2017) bleek zelfs dat België, van alle Europese landen, het hoogste aantal paarden per inwoner (0,046) telt. Die studie toonde trouwens aan dat de Europese paardensector jaarlijks meer dan 100 miljard euro genereert. De naar schatting 7 miljoen paardachtigen in de EU, gebruiken minstens 2,6 miljoen hectare land. Meer dan 900.000 banen zijn uitsluitend afhankelijk van de paardensportindustrie in de EU. Ook op Europees vlak is de paardenhouderij aan een opmars bezig met Vlaanderen als één van de belangrijkste draaischijven.

Ook de cijfergegevens omtrent het aantal paarden in onze regio tonen aan dat de sector een flinke economische meerwaarde en tewerkstelling genereert. Het aantal paarden in Vlaanderen blijft stijgen. In 2008 werd het totaal op een 150.000-tal geschat. Dankzij de ondertussen opgestarte databank van de Belgische Confederatie van het Paard (BCP), weten we dat er momenteel in België 345.203 paarden geregistreerd staan, waarvan zo'n 70% in Vlaanderen (cijfer: BCP | 29 maart 2018).

Op www.paarden.vlaanderen werden alle studies omtrent de Vlaamse paardensector verzameld. Ze bevatten heel wat economische informatie omtrent de verschillende deelsectoren. Omdat dit ons te

ver zou leiden beperken we ons hier tot een zeer summier overzicht van de elementen die het sterkst aanleunen bij het beroep waar dit dossier betrekking op heeft. De toelevering (mengvoeders, omheiningen, bodems, hippische bouw- en machinefirma's, transport,...), vleesverwerking en diensten (hoefsmederij, dierenarts, gedragstherapeut,...) komen hier niet aan bod.

Er bestaan geen kant-en-klare cijfers over het aantal paardenhouders, africhters en hippisch assistenten in Vlaanderen. Wel, kunnen we een aantal gegevens bekijken over de activiteiten die ze uitvoeren en de bedrijven waarin ze tewerk gesteld zijn.

Fokkerijen

Vlaanderen biedt de perfecte voedingsbodem voor paardenfokkerij. De weersomstandigheden, vegetatie, expertise, omkadering, passie,... binnen onze regio, kan nergens ter wereld gekopieerd worden. Daarom staat Vlaanderen al sinds het begin van de 20ste eeuw aan de top van de internationale paardenfokkerij.

23 erkende Vlaamse fokkersverenigingen houden de stamboeken bij van 33 paarden- of ezelrassen. Ze tellen samen 13.570 leden (fokkers) en realiseren een omzet van 2,8 miljoen euro. Jaarlijks schrijven ongeveer 4.300 verschillende Vlaamse fokkers minstens 1 veulen in. In totaal werden er in 2014 7.361 veulens in een stamboek geregistreerd. Slechts een deel van de 4.300 paardenfokkers is professioneel actief. Hierover bestaan geen verdere cijfergegevens.

In 2008 deelde Policy Research de professionele fokkerij in op drie verschillende categorieën:

Kleinere fokker* (70%)	Middelgrote fokkerij – stoeterij (20%)	Grote stoeterijen (10%)
<ul style="list-style-type: none"> Fokkers die met een 5-tal merries fokken De eigenaars doen alle werk zelf en hebben geen of nauwelijks personeel in dienst In Vlaanderen zijn er ca. 125 kleinere fokkers (aansname: 50% van hun tijd wordt besteed aan fokken) Zij verhandelen jaarlijks ca. 375 paarden** tegen een gemiddelde prijs van € 6 000 De hobbyfokkers realiseren een omzet van ca. € 2.25 mln. per jaar 	<ul style="list-style-type: none"> Fokker die met een 10-tal merries fokt In Vlaanderen zijn er ca. 35 middelgrote stoeterijen Voor het fokken van deze paarden worden deeltijdse werknemers ingeschakeld Gemiddeld werken er 3 fte per bedrijf, dit levert ca. 105 fte in totaal De africhting en het uitbrengen op wedstrijden gebeurt meestal door derden Deze stoeterijen verhandelen jaarlijks een 250 paarden*** tegen een gemiddelde prijs van € 10 000 Uit het verhandelen van paarden genereren deze stoeterijen een omzet van ca. € 2.5 mln. (= 250 paarden x € 10 000) 	<ul style="list-style-type: none"> Hier worden meerdere activiteiten gecombineerd (merriehouderij, hengstenhouderij, opfokkerij en sportstal) Zij hebben ca. 30 fokmerries of meer In Vlaanderen zijn er ca. 15 grote stoeterijen In totaal tellen deze stoeterijen ca. 1 200 paarden Op deze stoeterijen werkt ca. 1 fte per 15 paarden, i.e. 80 fte in totaal Zij verhandelen jaarlijks ca. 400 paarden tegen een gemiddelde prijs van € 10 000 Uit het verhandelen van paarden genereren zij een omzet van € 4 mln. (= 400 paarden x € 10 000)

* Particuliere paardenhouders die af en toe een veulen hebben zijn niet mee opgenomen. Een inschatting hiervan is erg moeilijk aangezien slechts een fractie geregistreerd wordt bij de stamboeken

** Gemiddeld 3 verhandelde paarden per fokker per jaar

*** Gemiddeld 7 verhandelde paarden per fokker per jaar

Bron: Telefonische interviews met diverse stoeterijen, 2008

De fokkerij – exclusief particuliere paardenhouders- is jaarlijks goed voor een omzet van € 9 miljoen, meer dan 1 000 verhandelde paarden en werkgelegenheid voor 250 fte

Paardenhouders nemen in een kleine fokkerij meestal al het werk zelf op zich. Ze werken alleen, zonder collega's. Gezien het beperkte aantal paarden (5) is dit ook zeer beheersbaar voor 1 persoon. In een middelgrote fokkerij of grote stoeterij wordt de paardenhouder bijgestaan door één of meerdere hippische medewerkers en schakelt men een africhter in (freelance of in dienst) om de paarden op te leren en uit te brengen op wedstrijden.

Mogelijks werkt de paardenhouder voor een eigenaar van de accommodatie en/of paarden. Ook kunnen er meerdere paardenhouders actief zijn op 1 bedrijf.

De totale werkgelegenheid op de paardenfokkerijen bedroeg in 2008 250 fte, maar stonden er nog

heel wat vacatures open. Op de stoeterijen werkten veelal laaggeschoolden voor het verzorgen en beleren van paarden en voor het onderhoud van de stallen. Af en toe zijn er ook administratieve krachten actief.

Maneges en pensionstallen

Volgens Policy Research telde Vlaanderen in 2008 ongeveer 400 maneges. Ze realiseerden een jaarlijkse omzet van 65 miljoen euro en stalden samen ongeveer 18.100 paarden. Elk paard genereerde gemiddeld ongeveer 3.620 euro omzet per jaar (of circa 300 euro per maand). Samen stelden de ze een 685-tal personen voltijds te werk (voornamelijk paardenhouders, hippisch assistenten, lesgevers en eventueel ook africhters). Per 25 paarden werkte er ongeveer 1 fte op het bedrijf.

0-20 paarden (4%)	20-40 paarden (40%)	40-70 paarden (50%)	70-100 paarden (5%)	> 100 paarden (1%)
<ul style="list-style-type: none"> Van deze maneges zijn nauwelijks tot geen gegevens beschikbaar 	<ul style="list-style-type: none"> Gemiddeld 30 paarden Omzet: € 75 000 à € 150 000 1fte / manege 	<ul style="list-style-type: none"> Gemiddeld 55 paarden Omzet: € 150 000 à € 250 000 2fte / manege 	<ul style="list-style-type: none"> Gemiddeld 85 paarden Omzet: € 250 000 à € 350 000 3fte / manege 	<ul style="list-style-type: none"> Gemiddeld 150 paarden Omzet: 350 000 + 6 fte / manege

Over het aantal pensionstallen verzamelde Policy Research geen gegevens. Volgens de studie zou zo'n 50% van alle paarden in Vlaanderen op een pension gestald staan.

Het onderzoek dat het departement Landbouw en Visserij in 2014 uitvoerde, plaatste de maneges en pensionstallen in één categorie. Deze activiteiten worden immers zeer vaak gecombineerd. In Vlaanderen waren er 475 maneges en pensionstallen.

Op het vlak van omzet en tewerkstelling bleek dit één van de grootste deelsectoren. De omzet voor Vlaanderen werd geschat op 106 miljoen euro en het fte-aantal klokte af op 1.681.

Handelsstallen

In 2008 deelde Policy Research de paardenhandel op in 4 categorieën:

Handel in toppaarden	Handelsstallen	Handel vanuit fokkerij	Handel in trek- en slachtpaarden
<ul style="list-style-type: none"> 5-tal handelaars in toppaarden in Vlaanderen Zij verhandelen elk ca. 150 paarden per jaar Gemiddelde prijs € 75 000 Klantenbestand: beroepsruiters, welgestelde privé-personen, andere handelaars Jaarlijks 750 verhandelde paarden en een omzet van € 56,3 mln. De gemiddelde werkgelegenheid bedraagt ca. 10 fte per bedrijf Dit levert 50 fte in totaal 	<ul style="list-style-type: none"> 50-tal handelsstallen Verhandelen elk ca. 40 paarden per jaar Gemiddelde prijs € 15 000 Jaarlijks 2 000 verhandelde paarden en een omzet van € 30 mln. De gemiddelde werkgelegenheid bedraagt ca. 3fte per stal, in totaal 150 fte 	<ul style="list-style-type: none"> De 175 stoeterijen verhandelen meer dan 1 000 paarden per jaar Omzet van ca. € 9 mln. (zie slide 12) De werkgelegenheid bedraagt momenteel 185 fte (deze worden in rekening genomen bij de fokinstellingen) 	<ul style="list-style-type: none"> Ca. 25 handelaars Verhandelen jaarlijks ca. 10 150 paarden in Vlaanderen Hieruit genereren ze € 7,5 mln. (berekeningen zie bijlage 18) Daarnaast voert België nog voor € 1 mln. slachtpaarden uit. Voor 60% toe te rekenen aan Vlaanderen levert dit € 0,6 mln. => Totale omzet is dan: € 7,5 mln. + € 0,6 mln. = € 8,1 mln. omzet

De paardenhandel in Vlaanderen genereerde volgens de studie een jaarlijkse omzet van € 103 miljoen en een werkgelegenheid voor 225 fte. Voor het overgrote deel gaat het om paardenhouders, africhters en hippisch medewerkers.

Volgens de Studie van het departement Landbouw was het niet evident om de handel in levende paarden in kaart te brengen. Er wordt vermoed dat binnen de EU niet alle paarden aangemeld worden bij uitvoer, waardoor de statistieken van Eurostat sowieso een onderschatting geven van

het werkelijk aantal verhandelde dieren. Volgens de tabel hieronder zorgde de export van 4.276 levende paarden in 2014 voor 85 miljoen euro aan inkomsten. Dat is gemiddeld bijna 20.000 euro per paard.

In het kader van haar masterthesis nodigde studente Lisa Podevijn de Belgische exporterende paardenhandelaars uit om een online enquête in te vullen. 32 professionele verkopers gingen hierop in. Ongeveer een derde van hen liet weten geen extra personeel in dienst te hebben. De anderen stelden tot 10 fte's tewerk, specifiek voor de export van paarden (administratieve afhandeling tot paardenverzorging). In totaal waren 46 van dergelijke fte's actief voor de 32 handelaren die de enquête invulden.

Voortplantingscentra en paardenklinieken

Bij 96 Vlaamse kunstmatige voortplantingsinstellingen alleen, werkten in 2008 circa 145 mensen (exclusief dierenartsen). Dit zijn naast administratieve krachten, vooral paardenhouders en hippisch medewerkers. Dat jaar telde Vlaanderen ook nog een 7-tal grote gespecialiseerde paardenklinieken. Ze genereerden een omzet van 22 miljoen euro en stelden samen ongeveer 200 fte's tewerk. We beschikken niet over cijfers i.v.m. het aandeel van de hippische profielen, maar kunnen er uiteraard wel van uitgaan dat de tewerkstelling vooral dierenartsen betreft.

Ook de studie uit 2014 bekeek deze sector. Het department Landbouw en Visserij detecteerde toen weliswaar 107 erkende centra voor het winnen van sperma, het insemineren van merries of het transplanteren van embryo's, maar spreekt wel van minder fte's (100). De jaaromzet voor deze activiteiten bedroeg in totaal 11,9 miljoen euro.

Renstallen

In 2007 was de Vlaamse handel in renpaarden (draf en galop) goed voor een omzet van ongeveer 1 miljoen euro. De weddenschappen op paardenrennen brachten dat jaar € 6.5 miljoen aan taksen op voor de Vlaamse schatkist. Na een moeilijke periode ten gevolge van enkele wijzigingen in de regelgeving, leeft de rensport sinds 2014 weer op. Dat zien we ook aan het aantal personen die er (professioneel) actief zijn.

In 2008 telde de draf sport circa 720 fokkers, 1.325 eigenaars, 54 trainers en 274 jockeys. In de galopsport waren een 20-tal fokkers, 140 eigenaars, 22 trainers, 29 beroepsjockeys en 32 amateurjockeys actief. De professionele fokkers en eigenaars passen in het profiel van de paardenhouder, de jockeys en trainers in dat van de africhter.

In totaal waren er zo'n 100 voltijdse hippische profielen actief in de hele Belgische paardenrensport, waarvan 60% in Vlaanderen. De eigenaars hadden daarnaast nog een groot aantal grooms (hippisch medewerkers) in dienst om de paarden te verzorgen en voor te bereiden op de rennen.

In 2014 telde de Vlaamse draf sport 581 en 188 fokkers. Daarnaast waren er 50 trainers actief en 230 beroepsjockeys. Wat betreft de galop was er sprake van 3 fokkers, 77 eigenaars, 13 trainers en 36 jockeys. Het totale fte-aantal (trainers en jockeys) werd geraamd op 80.

Volgens de Belgische Federatie van de Paardenwedrennen telde de galopsector in 2017 99 eigenaars; 17 trainers en 48 jockeys. Over de fokkers en de draf sport hebben we geen gegevens. Maar deze cijfers tonen toch aan dat er sprake is van een duidelijke opmars. In 2014 nam de overheid immers enkele initiatieven ten voordele van de sector.

Paardenmelkerijen

Volgens Policy Research waren in 2008 ongeveer 25 paardenmelkerijen actief in Vlaanderen. Die realiseerden een jaarlijkse omzet van € 2 miljoen en stelden circa 30 fte tewerk. In 5 gevallen ging het om een activiteit in hoofdberoep. Bij de 20 andere paardenmelkerijen gebeurde het melken van paarden in de marge van andere activiteiten.

In 2014 telde Vlaanderen volgens het departement Landbouw en Visserij 21 paardenmelkerijen die samen een omzet van 0,5 miljoen euro genereerden. Deze bedrijven zijn zeer arbeidsintensief en waren daarom goed voor een tewerkstelling van 12 fte.

Koetsierbedrijven

In 2008 werden in 4 Vlaamse steden toeristische rondritten per paard aangeboden. In totaal verschaftte deze activiteit werkgelegenheid aan 50 fte en genereerde ze een jaarlijkse omzet van 3,3 miljoen euro. Daarnaast boden 15 Vlaamse bedrijven buiten de binnensteden toeristische rondritten op afspraak en koetsenverhuur aan. Deze ondernemers stelden 10 fte tewerk en realiseerden een omzet van 0,6 miljoen euro.

3.2 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit cultureel-historisch perspectief

Genetica en fokkerij

De Belgische paardenfokkerij staat bovenaan de wereldtop. Hoewel er enorm veel voorbeelden bestaan om dit te illustreren, spreken de resultaten op de Olympische Spelen in Rio waarschijnlijk het meest tot de verbeelding. Meer dan 28% (25/89) van alle geselecteerde jumpingpaarden was Belgisch gefokt en 76% onder hen werd in Vlaanderen geboren. Onze hippische atleten behaalden in Rio ook nog eens fantastische resultaten. Maar liefst 7 Belgisch paarden bezorgden hun ruiter een olympische medaille. Al meer dan 10 jaar lang, stellen we vergelijkbare resultaten vast op de belangrijkste jumpingcompetities ter wereld.

De World Breeding Organisation for Sportshorses (WBFSH) is de enige internationale federatie voor sportpaardenstamboeken ter wereld. In samenwerking met de FEI - de internationale hippische sportfederatie - publiceert deze organisatie verschillende officiële ranglijsten. De Vlaamse jumpingpaarden, dekhengsten en stamboeken drukken al jaren hun stempel op deze rankings, vooral binnen de jumpingsport. Momenteel (april 2017) staat ons grootste stamboek BWP al geruime tijd op nummer 1 en volgt Zangersheide enkele plaatsen verder. Bij de sportpaarden staat de BWP'er Halifax Van Het Kluizebos helemaal bovenaan de ranglijst. Bij de dekhengsten stond de legendarische Darco vijf jaar (van 2007 tot en met 2011) onafgebroken op nummer één. Geen enkele andere hengst deed hem dat ooit voor. Hierdoor is Darco zonder enige twijfel "de beste hengst aller tijden". Pas in 2014, 8 jaar na zijn dood, verdween hij uit de top 10.

Ook binnen andere disciplines zoals dressuur en eventing, sieren Vlaamse paarden de ranglijsten.

Hiernaast wordt ook het Arabische Volbloedpaard nergens met zo veel succes gefokt als in België. Het succesverhaal startte rond 1975 met slechts enkele pioniers. Momenteel telt het Belgisch Arabische Paardenstamboek ongeveer 10.000 geregistreerde Arabische volbloeden en een 5.000 kruisingsproducten. Het aantal fokkers is gestegen tot een 1.000-tal.

Sinds 2010 worden er in België meer Arabische paarden verkocht dan gefokt. De export naar onze buurlanden maar ook naar het Midden-Oosten zit sindsdien erg in de lift. Dit valt te danken enerzijds aan de vele gerenommeerde fokkers en trainingscentra die actief zijn in België, en anderzijds aan de gespecialiseerde dierenartsen, managers en trainers die stoeterijen hebben opgezet voor sjeiks in het Midden-Oosten.

Arabische Volbloedpaarden worden met zeer veel succes ingezet in de endurance. Daarnaast zijn ook de shows (schoonheidswedstrijden) met Arabische Volbloedpaarden wereldwijd befaamd. Het palmares van Belgisch gefokte paarden is indrukwekkend, zowel in de show (voornamelijk Vlaamse paarden) als in de endurance (voornamelijk Waalse paarden).

Palmares shows | Belgische World Champions vanaf 2007

- Nijem Ibn Eternity VI werd wereldkampioen in 2008.
- Bess Fa'Izah werd wereldkampioen in 2010.
- QR Marc werd wereldkampioen in 2012.

Palmares endurance

- Belgische paarden hebben sinds 2000 meer dan 100 medailles behaald op de wereld- en Europese kampioenschappen, de Young horses kampioenschappen, de CEIO – Nations cup en de World Cup Veterans
- Belgische paarden eindigden bijna altijd in de top 10, zowel individueel als in team, en maken van België ook een topland in deze discipline.

Onze fokkers (paardenhouders) liggen uiteraard aan de basis van dit succes. Dankzij een goede africhting (paardenafrichters) en verzorging (hippisch medewerkers) kunnen ze bovendien een aanzienlijke meerwaarde genereren aan een reeds mooi basisproduct.

Minister van Cultuur Sven Gatz besliste dit jaar om de cultuur rond het Belgisch of Brabants trekpaard toe te voegen aan de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed. Deze erkenning moet de Vlaamse trekpaardentradities in stand helpen houden. We denken dan bijvoorbeeld aan fokkerij, keuringen, prijskampen, trekwedstrijden en folklore (parades, ganzenrijden, ringsteken,...).

Momenteel telt Vlaanderen een honderdtal fokkers en ongeveer 7.400 geregistreerde trekpaarden. Het stamboek bestaat al sinds 1886. Tot de jaren 60 trokken de boerenpaarden letterlijk en figuurlijk onze economie. Al onze huidige successen hebben we te danken aan het pionierswerk van onze trekpaardenfokkers uit de 20ste eeuw.

Toch is het niet eenvoudig om dit prachtige ras in stand te houden. Niet lang geleden trok het stamboek aan de alarmbel. Het nodige minimum van 1.000 veulens per jaar dat vereist is om een ras gezond in stand te houden, werd niet meer gehaald. Het stamboek ging op zoek naar financiële hulp voor fokkers en naar een nieuwe marktpositionering voor het ras.

In 2012 voerde de Vlaamse overheid opnieuw een veulenpremie in. Daardoor steeg het aantal in Vlaanderen ingeschreven veulens van 531 in 2011 naar 567 in 2012.

Paardenliefhebbers beginnen stilaan ook de uitzonderlijke kwaliteiten van dit ras te zien. Dankzij hun rustige koelbloedige karakter is het Belgische Trekpaard het ideale wandelgezelschap (aangespannen en bereden), een gemotiveerde sportpartner (mennen, dressuur, trekwedstrijden,...) en zelfs een opvallende marketingtroef (folklore, streekpromotie, evenementen,...). Daarnaast blijven ze gemotiveerde werkkrachten, maar zeker niet alleen op de boerderij. Belgische Trekpaarden zetten sinds enige jaren steeds meer hun beste beentje voor als trekkracht voor steden en gemeenten, in natuurgebied, de bio-landbouw, de bosbouw,...

De imposante verschijning van het Belgisch Trekpaard blijft tot de verbeelding spreken bij jong en oud. Dit cultuur-historisch erfgoed moet in stand gehouden worden. Zelfs Unesco, dat de met Belgische Trekpaarden werkende garnaalvissers erkende als werelderfgoed, is hiervan overtuigd.

Belang vanuit artistiek perspectief

Op cultureel vlak heeft de paardensector trouwens nog meer te bieden. In Vlaanderen trekken zowel binnen- als buitenlandse paardenshows volle zalen (Cirque Frère Frère, Flanders Horse Expo, Appassionata, Cavalia,...). Onze africhters spelen daarenboven een belangrijke rol in heel wat bekende film- en televisieproducties die over de hele wereld vertoond worden.

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin

Rensport

In 1999 zorgde de rensport voor duizenden rechtstreekse en eens onrechtstreekse banen, zo blijkt uit het rapport van wijlen professor Dr. Van Boxtael. Omwille van de verstrengde regelgeving, volgden hierna helaas enkele moeilijke jaren waarin de rensport dramatisch achteruitboorde. Gelukkig zit de paardenrensport sinds 2012 opnieuw in de lift. Naast een economische meerwaarde, vormen de paardenrennen immers ook een belangrijk onderdeel van onze cultuur en vrijetijdsspendering

De volledige vernieuwing van de Wellington Hippodroom in Oostende markeerde de start van de wederopstanding. De draf- en galopmeetings op de renbaan trokken in 2012 maar liefst 50.000 bezoekers. In 2013 steeg dat aantal naar 75.000. Maar ook andere evenementen trekken heel wat enthousiaste bezoekers. Denk maar aan Waregem Koerse waar jaarlijks meer dan 42.000 personen komen genieten van de paarden, koersen en spectaculaire hoeden.

Recreatie en sport

De sector trekt ook meer en meer enthousiastelingen aan. Organisaties zoals de Vlaamse Liga Paardensport en de Landelijke Rijverenigingen tellen elk jaar meer leden. Als we het ledenaantal van VLP bekijken, zien we een stijging van 21.020 leden in 2008 naar 32.089 in 2018. Dit laatste is bovendien een voorlopig cijfer aangezien het wedstrijdseizoen momenteel (april 2018) nog maar net van start is gegaan. Daar bovenop telt het ledenbestand van de Landelijke Rijverenigingen (de tweede grootste erkende hippische sportfederatie in Vlaanderen), nog eens meer dan 11.000 leden, 245 rijverenigingen, 131 ponyclubs en 32 recreatieve clubs.

Bovendien blijft ook het aantal niet aangesloten paardenliefhebbers (recreatieruiters, hobbyeigenaars,...) stijgen en telt Vlaanderen elk jaar meer maneges en pensionstallen.

Wedstrijden en kampen

Diverse verenigingen zoals Bloso, VLP, Sportievak, of de Gezinssportfederatie organiseren paardenkampen. In 2014 werden er volgens de studie van de Vlaamse overheid 465 kampen ingericht, die gemiddeld zo'n 5 dagen duren. Deze kampen trokken 6.510 deelnemers of gemiddeld 14 deelnemers per kamp. Ze realiseerden 1,9 miljoen euro omzet en stelden 29 fte tewerk.

De Vlaamse Liga voor de Paardensport (VLP) en de Landelijke Rijverenigingen (LRV) organiseerden in 2014 ook 733 sportevents die een omzet van 6,8 miljoen euro genereerden en 25 fte tewerk stelden. Daarnaast werden er dat jaar in Vlaanderen ook 101 internationale sportwedstrijden ingericht die een omzet van 17 miljoen euro realiseerden en werkgelegenheid boden aan 53 fte... en dan hebben

we het nog niet gehad over het onschatbare aantal supporters en deelnemers die van deze evenementen genoten. Daar hebben we momenteel helaas het raden naar.

Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

Topsporters

De paardensector zet sportief Vlaanderen mee op de wereldkaart. Niet veel andere landen en sporttakken beschikken over een vergelijkbare weelde aan internationaal befaamde topsporters en -trainers. Ze worden, net als hun paarden, gevolgd door een indrukwekkende schare aan fans. Bovendien staat Vlaanderen sinds 2014 ook aan het roer van de internationale sportfederatie FEI.

Op de vierjaarlijkse wereldruiterspelen meten de beste hippische atleten zich aan elkaar in heel wat bekende en minder bekende sportdisciplines. In 2014 en 2010 veroverde ons kleine landje een vijfde plaats in de totaalranking. Op de laatste editie (2014), waar maar liefst 72 landen aan deel namen, moesten we enkel het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten voor ons laten.

Vooraf de eerste week van de Wereldruiterspelen bleek een succes. De Belgische reiningsploeg veroverde net als in 2010 het zilver (na de Verenigde Staten) en Michèle George ging met maar liefst twee gouden medailles aan de haal in de paradressuur. (In 2010 behaalde zij nog een zilveren medaille op het WK, op de Paralympische Spelen van 2012 sleepte ze twee keer goud in de wacht en vier jaar later ging ze er met een gouden en een zilveren plak aan de haal.).

Ook het Belgische menteam en eventingster Karin Donckers verdienen met hun knappe respectievelijk vijfde en zesde plaats wel een eervolle vermelding.

Het paradepaardje van de Wereldruiterspelen is nog steeds de jumpingcompetitie. Het individuele goud stond acht jaar lang op naam van een Belg – Jos Lansink werd wereldkampioen in 2006 en Philippe Le Jeune in 2010. In 2018 maken we zeker kans om deze titel weer naar België te halen.

Omkadering

Vlaanderen heeft heel wat knappe trainers, africhters, begeleiders, managers,... in de aanbieding en dit binnen diverse hippische disciplines. Dat komt niet alleen ten goede aan het binnenlandse talent, maar lokt ook heel wat topsporters uit het buitenland naar Vlaanderen. Bovendien reizen heel wat gespecialiseerde Vlamingen naar het buitenland. Denk maar aan China, dat nu pas de eerste stappen in de hippische wereld zet en daarom graag onze ervaren begeleiders ontvangt om hen het één en ander bij te leren over hun nieuwe paarden. Een ander voorbeeld vinden we in het Midden-Oosten. Daar hebben verschillende Vlaamse managers en trainers succesvolle stoeterijen met fok- en trainingsprogramma's opgezet voor sjeiks.

Onze dressuur-, eventing-, men-, -endurance, -show en reiningsomkadering is wereldwijd actief. Maar vooral onze jumpingspecialisten blinken erg uit. Naast onze eigen ruiters, huisvest Vlaanderen heel wat elitejumpingruiters uit de hele wereld. Gezien ons aanbod van kwaliteitsvolle paarden, perfect verzorgde wedstrijden en topbegeleiders is ons bovendien erg centraal gelegen Vlaanderen voor hen een ideale uitvalsbasis. Onze regio huisvest dus erg veel ruiters die op het hoogste niveau rijden. De plaatsen op internationale wedstrijden zijn echter beperkt. Daarom focust een groot deel van hen zich ook op training en omkadering van andere ruiters en het africhten van jonge, onervaren paarden. Onze paarden en ruiters worden dus optimaal opgeleid en omkaderd.

Onze jumpingtrainers en -begeleiders lokten al heel wat buitenlandse ruiters en zelfs teams naar Vlaanderen. Denk maar aan het bronzen Saoedi-Arabisch team van de Olympische Spelen in 2012.

Zij werd gecoacht door voormalig Olympisch medaillewinnaar Stanny Van Paesschen. Saoedi-Arabië legde zich nog niet erg lang geleden toe op de jumpingsport. Met behulp van de beste paarden en de beste trainers leidde Vlaanderen het Saoedi-Arabisch team in korte tijd naar succes op het Wereldkampioenschap in Kentucky (Abdullah Al-Sharbatly- Zilver Ind.) en de Olympische Spelen in London (Brons – Team).

Een ander frappant voorbeeld was de finale van de Wereldruiterspelen in 2010. In de finale van de jumpingcompetitie moesten de vier beste deelnemers niet alleen hun eigen paard, maar ook de paarden van de andere finalisten berijden. Philippe Lejeune was de enige ruiter die viermaal foutloos bleef en zich zo terecht tot wereldkampioen mocht kronen. Het zilver was voor Abdullah Al Sharbatly uit Saoedi-Arabië en het brons ging naar Olympisch kampioen Eric Lamaze uit Canada. De Braziliaan Rodrigo Pessoa eindigde net buiten de medailles. Opmerkelijk is dat deze vier ruiters allemaal het grootste deel van het jaar op Belgisch grondgebied verblijven. Op het voorterrein lieten ze zich ook allen bijstaan door een Belg: Philippe Lejeune door Dirk Demeersman, Rodrigo Pessoa door Jos Kumps, Eric Lamaze door Gilbert Deroock en Abdullah Al Sharbatly door Stanny Van Paesschen. Om maar te zeggen dat onze paardenexpertise wel degelijk wereldwijd gewaardeerd wordt en het gras dus nergens groener is dan bij ons.

In december 2014 verkoos de algemene vergadering van FEI, de Vlaming Ingmar De Vos tot voorzitter. Hij was de tweede Belg die deze eer ooit te beurt viel. Van 1946 t.e.m. 1954 oefende Generaal Baron Gaston de Trannoy deze functie reeds uit.

4. Samenhang

Op kleine stallen, (bv. “kleine fokkerij”: zie verder), neemt de paardenhouder al het werk op zich. Hij/zij werkt alleen, zonder collega’s. Paardenhouderijen met een beperkte aantal paarden zijn dan ook zeer beheersbaar voor 1 persoon. Op grotere stallen waar veel paarden aanwezig zijn en die beschikken over een uitgebreide infrastructuur (pistes, machines,...), wordt de paardenhouder in zijn/haar dagelijkse taken bijgestaan door één of meerdere hippische assistenten. Zij ondersteunen de paardenhouder bij het verzorgen van de dieren, het schoonmaken van de stallen,... Op zeer grote bedrijven kunnen ook meerdere paardenhouders samenwerken.

Een paardenhouder functioneert vaak onder het toezicht van een leidinggevende. In de meeste gevallen is dit de productieverantwoordelijke land- en tuinbouw. Deze managet het bedrijf (strategie, marketing, logistiek, inkoop,...), terwijl de paardenhouder instaat voor enerzijds de typisch hippische accommodatie, materialen en machines en anderzijds de paarden, die er een onderdeel van zijn. Soms werkt de paardenhouder ook voor een privé-eigenaar van paarden en/of infrastructuur, een overheid (bv. politie te paard), een dierenarts die een paardenkliniek uitbaat,...

Een paardenhouder doet op regelmatige basis een beroep op een dierenarts voor de veterinaire opvolging van de paarden en op een bekapper en/of hoefsmid voor de hoefverzorging. Daarnaast wordt een zadel-of gareelmaker ingeschakeld voor het herstellen en aanpassen van getuig.

Afhankelijk van de gekozen activiteiten, werkt de paardenhouder intensief samen met onder andere volgende specifieke profielen. Hij/zij is voor hen het aanspreekpunt op de paardenhouderij. Indien nodig, worden ze door de paardenhouder ingeschakeld, opgevolgd, verder geholpen,...

- Op een manege werkt de paardenhouder samen met een lesgever (initiator, instructeur-B, Trainer

B, Trainer A), die de klanten op bedrijfspaarden het rijden, menen,... aanleert.

- Op een manege, handelsstal, pensionstal, africhtingsstal, renstal,... werkt de paardenhouder samen met een africhter om de paarden op te leiden, in conditie te houden, uit te brengen op wedstrijden, bij te scholen, testen met het oog op een eventuele aankoop, demonstreren in het kader van een mogelijke verkoop,...

- Op een bedrijf dat toeristische rondritten aanbiedt doet de paardenhouder beroep op een koetsier-gids die ruitergroepen begeleidt en/of klanten per koets vervoert.

Productieverantwoordelijke land- en tuinbouw